

Senacki Zespół  
Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

Warszawa, dnia lutego 2010 r.

Prezydium Senatu  
Rzeczypospolitej Polskiej

### **Sprawozdanie z działalności zespołu w 2010 r.**

Zgodnie z postanowieniami, jakie zapadły podczas 25. posiedzenia Prezydium Senatu 16 września 2008 r., dotyczącymi przedstawiania corocznych sprawozdań z prac zespołów senackich i parlamentarnych, prezentujemy sprawozdanie z działalności Senackiego Zespołu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

Zespół został utworzony 6 sierpnia 2008 roku, w celu działania na rzecz podejmowania i wsparcia inicjatyw zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz minimalizacji kosztów społecznych i ekonomicznych wypadków drogowych.

W Zespole zrzeszonych jest 8 Senatorów, pracami Zespołu kieruje Przewodniczący, Senator Henryk Woźniak.

W 2010 roku odbyły się posiedzenia Zespołu w dniach: 21 lipca i 24 listopada.

W dniu 21 lipca 2010 r. odbyło się seminarium „Bezpieczeństwo w ruchu drogowym osób z niepełnosprawnościami”. Seminarium było współorganizowane przez Senacki Zespół Infrastruktury, Senacki Zespół Strażaków oraz Parlamentarny Zespół ds. Osób Starszych.

Wśród zaproszonych prelegentów byli pracownicy Instytutu Transportu Samochodowego (ITS) oraz przedstawiciele organizacji zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych.

Dyrektor ITS Andrzej Wojciechowski zwrócił uwagę, że poprawa mobilności i bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych w ruchu drogowym jest działaniem na rzecz całego społeczeństwa a czynne zawodowo osoby niepełnosprawne powinny znaleźć należne im, godne miejsce w życiu.

Piotr Rybicki (ITS) przedstawił działania podjęte na rzecz osób niepełnosprawnych zrealizowane w ostatnich latach z inicjatywy Instytutu Transportu Samochodowego przy znaczącym wsparciu Senatu Rzeczypospolitej. ITS na przestrzeni ostatnich lat był współorganizatorem wielu akcji propagujących włączenie do ruchu osób niepełnosprawnych. Pan Rybicki omówił pokrótce tematykę konferencji „Niepełnosprawny kierowca i pasażer w Polsce” oraz „Niepełnosprawni w podróży”. Do akcji promujących należały też obchody Światowego dnia Osób Niepełnosprawnych i wystawa „Mobilność i bezpieczeństwo”. W prezentacji przedstawiono materiały i wydawnictwa związane z problematyką BRD i Osób Niepełnosprawnych, w tym broszurę „Uwolnić Chodniki”, w tworzeniu której udział wzięli także senatorowie. Pan Rybicki zadeklarował także, że ITS nadal będzie podejmował wysiłki w celu poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych.

Kierownik Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (ITS) pani Maria Dąbrowska-Loranc omówiła udział Instytutu Transportu Samochodowego w projektach międzynarodowych i krajowych, których nadrzędnym celem jest zwiększenie efektywności działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu ze szczególnym naciskiem na nowatorskie metody kształcenia kierowców. Pani Dąbrowska-Loranc przedstawiła wyniki europejskich projektów badań bezpieczeństwa ruchu drogowego. Nawiązując do światowych doświadczeń przygotowano podobny program skierowany do najmłodszych uczestników ruchu – dzieci. Równolegle wdrażany jest nowy moduł edukacyjny w szkoleniu kierowców, w którym młodzi kierowcy, którzy spowodowali wypadek lub ulegli wypadkowi spotykają się z kandydatami na kierowców. Ważnym elementem dotyczącym bezpieczeństwa na drogach jest projekt ISEMOA (Improving seamless energy- efficient mobility chains for all), który ma na celu ułatwienie przemieszczania się osobom niepełnosprawnym, kobietom w ciąży, osobom starszym, poruszającym się z dziećmi, osobom z ciężkim lub niewymiarowym bagażem oraz osobom z problemami komunikacyjnymi. Na koniec przedstawiono podobne projekty krajowe.

Pani Ida Leśniowska-Matusiak (ITS) poruszyła temat starzejącego się społeczeństwa i konieczności stworzenia osobom w wieku 50+ warunków do swobodnego przemieszczania się, tak aby problemy zdrowotne nie powodowały wykluczenia z życia społecznego. W swoim wystąpieniu Pani Leśniowska-Matusiak

zaprezentowała prognozy demograficzne dla Polski do 2030 r., wykazując, że liczba seniorów za kierownicą będzie stale wzrastać. Z badań wynika, że starsi kierowcy stanowią większe niż młodzi kierowcy lub kierowcy w średnim wieku zagrożenie dla pozostałych uczestników ruchu drogowego. Z drugiej strony seniorzy są bardziej narażeni na wszelkie obrażenia włącznie ze śmiertelnymi. Należy pamiętać, że mobilność jest niezbędnym elementem niezależnego życia, cenią ją sobie zwłaszcza osoby starsze. W dalszej części wypowiedzi zostały skonfrontowane mocne i słabe strony starszych kierowców oraz sposoby zapewnienia jak najdłuższego samodzielnego użytkowania samochodów. Przedstawiono wyniki ankiety Potrzeby szkoleniowe kierowców 50+ , z której wynika, że ponad 70% respondentów jest zainteresowanych tą formą poprawy umiejętności kierowania pojazdem.

Pani Anna Zielińska (ITS) przedstawiła koncepcję Polskiego Obserwatorium Ruchu Drogowego, którego nadrzędnym celem jest wykorzystanie istniejącej wiedzy i przykładów dobrych praktyk dla zmniejszenia zagrożeń na polskich drogach. Innym ważnym zadaniem Obserwatorium będzie lepsze wykorzystanie istniejących danych i stworzenie efektywnego systemu przepływu informacji. Sprawnie działające Obserwatorium może również służyć pogłębieniu wiedzy o problemach osób niepełnosprawnych w ruchu drogowym i niepełnosprawności będącej następstwem udziału w wypadkach drogowych. Pani Zielińska przedstawiła w swojej prezentacji statystyki poziomu zagrożeń na polskich drogach. Skuteczna poprawa bezpieczeństwa wymaga danych i wiedzy, Obserwatorium ma zapewnić dostęp do tych informacji.

Wystąpienie Krzysztofa Marciniaka prezesa stowarzyszenia Auto Mobility Centrum (AMC) było poświęcone systemowi działań ułatwiających przemieszczanie się osobom niepełnosprawnym. Dostęp do samochodu często decyduje o aktywności zawodowej tej grupy społeczeństwa, co ma bardzo istotny wpływ na jakość życia inwalidów, ale także istotnie zmniejsza koszty państwa i społeczeństwa. Misją Auto Mobility Centrum jest podnoszenie poziomu mobilności osób dysfunkcyjnych, zarówno kierowców jak i pasażerów. W swoim wystąpieniu pan Marciniak przedstawił schemat struktury funkcjonalnej AMC oraz przedstawił pozytywne skutki ekonomiczne i społeczne mobilności osób niepełnosprawnych.

W dniu 24 listopada 2010 r. odbyło się spotkanie Senackiego Zespołu Strażaków i Senackiego Zespołu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego z przedstawicielami Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Instytutu Badawczego Dróg i Mostów, Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpowodźkowej im. Józefa Tuliszkowskiego, Biura Zarządu Głównego Związku

Ochotniczych Straży pożarnych RP, Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Lotniczego Pogotowia Ratunkowego i Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej poświęcone tematyce rozwoju ratownictwa drogowego.

Pani Edyta Muszyńska, Zastępca Dyrektora Departamentu Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji mówiąc o rozwoju ratownictwa drogowego zestawiała wpieryw dane ogólnoświatowe, w tym Światowej Organizacji Zdrowia, z danymi statystycznymi dotyczącymi Polski. Z zestawienia wynika potrzeba poprawienia bezpieczeństwa ruchu drogowego, co widoczne było w załączonych statystykach. Liczba ofiar śmiertelnych w ciągu lat 2000 – 2010 wzrosła o około 10 % i wynosi około 2000 osób rocznie. Jest to liczba ofiar śmiertelnych odnotowanych przez Państwową Straż Pożarną, czyli ofiar, które stwierdzono podczas prowadzenia działań ratowniczych.

Pan Jerzy Maciak, Dyrektor Biura Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP przedstawił działania podejmowane przez Związek Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego. Omówił katalog działań ratowniczych OSP jako wiodących społecznych organizacji ratowniczych. Działania OSP obejmują: ratownictwo podczas pożarów, ratownictwo techniczne w tym komunikacyjne, ratownictwo medyczne, ratownictwo wodne, ratownictwo chemiczne, ratownictwo ekologiczne, ratownictwo podczas powodzi i innych katastrof naturalnych. Szczególnym zainteresowaniem cieszył się temat systemu szkolenia członków ochotniczych straży pożarnych biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych. System został zatwierdzony przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej i zaakceptowany przez Prezesa Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP.

Dr n. med. Robert Gałązkowski, Dyrektor Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Lotniczego Pogotowia Ratunkowego (SP ZPZ LPR) przedstawił prezentację zatytułowaną: „SP ZOZ Lotnicze Pogotowie Ratunkowe Ratownictwo drogowo – doświadczenia i plany”. Po krótkim wprowadzeniu na temat funkcjonowania SP ZOZ LPR pan Gałązkowski omówił miejsce w systemie Państwowego Ratownictwa Medycznego, zadania i funkcje. Przedstawił zasoby instytucji i charakterystykę programu wymiany śmigłowców, oraz zasady wykorzystania śmigłowców HEMS (ang. Helicopter Emergency Medical Service, pol. Śmigłowcowa Służba Ratownictwa Medycznego). Ważnym pytaniem w wystąpieniu było: kto i w jakich okolicznościach może skierować śmigłowiec do akcji? Szeroko prezentowane były wypadki drogowe i możliwości sprzętowe oraz rejony operacyjne Lotniczego Pogotowia Ratunkowego. Mocno podkreślono jak bardzo ograniczone są obecnie

możliwości prowadzenia akcji nocą. Przedstawione zostały statystyki lotów, w tym do wypadków drogowych, udział załóg SP ZOZ LPR w misjach zagranicznych oraz plany związane z budową autostrad w odniesieniu do SP ZOZ LPR (szczególnie wytyczeniem miejsca na lądowiska). Na zakończenie omówiono rozszerzenie działalności załóg HEMS.

Tematem wiodącym wypowiedzi pana Dariusza Wróblewskiego – Dyrektora Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego były świadectwa dopuszczenia jako element zarządzania bezpieczeństwem ratownika i ratowanego w ratownictwie drogowym. Na wstępie zostały zaprezentowane podstawy prawne, podstawowe prawa i zasady oraz główne założenia systemu Świadectw Dopuszczenia. W drugiej części prezentacji omówiono cechy samochodów ratownictwa drogowego poddane badaniom kwalifikacyjnym, sprzęt ratowniczy, w tym narzędzia hydrauliczne, o napędzie ręcznym i elektrycznym, badanie narzędzi hydraulicznych w Centrum Naukowo-Badawczym Ochrony Przeciwpożarowej (CNBOP) i pneumatyczne poduszki podnoszące oraz pneumatyczne korki uszczelniające instalacje wodne.

Wystąpienie pani Katarzyny Turskiej – Dyrektora Sekretariatu Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego poświęcone było działaniom prewencyjnym w praktyce: edukacji i promocji. Punktem wyjścia dla prezentacji był stan bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce w 2010 r. Następnie omówiono najczęściej spotykane niebezpieczne zachowania. Działania świadomościowe Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (KRBRD) mają na celu utrzymanie tendencji spadkowej liczby wypadków, kształtowanie świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych, pozyskanie zrozumienia i akceptacji społeczeństwa dla stosowanych środków bezpieczeństwa ruchu drogowego. Działania podejmowane w celu realizacji tych założeń to edukacja, promocja bezpiecznych zachowań i informacja. Przykładowymi formami działań świadomościowych omawianych w prezentacji były kampanie społeczne, działania edukacyjne, imprezy masowe o charakterze edukacyjno-promocyjnym, konferencje tematyczne, programy techniczne, szkolenia, warsztaty, dystrybucja praktycznych gadżetów i tagi tematyczne. Prezentowano wybrane kampanie społeczne, przykłady mediów społecznościowych, omówiono także plany w ramach Sekretariatu KRBRD.

Rozwój ratownictwa drogowego zajął główne miejsce w prezentacji pana Wiesława Leśniakiewicza – Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, Szefa Obrony Cywilnej Kraju. W pierwszej kolejności zaprezentowane zostały dane statystyczne miejscowych zagrożeń w komunikacji drogowej i zestawienia dotyczące zaangażowania sił Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG) oraz sił Państwowych Straży

Pożarnych, Ochotniczych Straży Pożarnych w KSRG i OSP podczas wypadków drogowych w latach 2005 – 2009. W dalszej części omówiony został potencjał krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego i plan sieci podmiotów Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Szczególnym zainteresowaniem cieszyła się część poświęcona współdziałaniu Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego z Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym (LPR) prezentowana w formie map. Ciekawym zagadnieniem okazała się PROCEDURA NORWESKA – wykorzystuje odmienne zasady obowiązujące podczas uwalniania osób poszkodowanych z pojazdów. Polega ona na wykorzystaniu technik rozciągania pojazdu zamiast jego stabilizacji. Pod koniec prezentacji omówione zostały projekty mające na celu poprawę bezpieczeństwa na drogach i projekt „Wsparcie techniczne ratownictwa ekologicznego i chemicznego”.

Wystąpienie pana Tomasza Kuli – Wicedyrektora Instytutu Badawczego Dróg i Mostów (IBDiM) było odpowiedzią na pytanie, „Czy instalowane przez IBDiM systemy Instytutu Transportu Samochodowego (ITS) na drogach krajowych można zastosować w ratownictwie drogowym?”. Początkowo skupiono się na prezentacji Systemu CONNECT oraz Inteligentnego Systemu Kompleksowej Identyfikacji Pojazdów – ISKIP. Omówiono schemat funkcjonalny systemu, podając ilustrowane przykłady działania aplikacji. W dalszej części wypowiedzi odniesiono się do systemów pomiaru średniej prędkości w Europie i przedstawiono wyniki pracy systemu pomiaru prędkości oraz przykładowe statystyki z dnia 24.02.2010 r. Podkreślono, że brak wyposażenia dróg w urządzenia do powstrzymywania i ukierunkowywania źle skierowanego pojazdu potęguje skutki wypadków. Interesującym punktem prezentacji był schemat algorytmu współdziałania służb ratowniczych w zakresie przekazywania przez Centrum Zrównoważonego Rozwoju informacji o zdarzeniu drogowym uzyskanej z urządzeń monitorujących ruch drogowy. Równie ciekawe było graficzne przedstawienie struktury logicznej systemu zarządzania zdarzeniami drogowymi i schemat przewidywanych działań w ramach systemu zarządzania zdarzeniami drogowym.

Po zakończeniu prezentacji senator Henryk Woźniak poprowadził dyskusję, w której poruszano takie tematy jak ustawa „radarowa” (ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym), ubezpieczenia, badania lekarskie dotyczące tzw. kurzej ślepoty, pakiet zdrowotny dla strażaków i współpraca służb ratunkowych i pożarniczych podczas wezwań do wypadków.

Gośćmi Zespołu byli;

Andrzej Wojciechowski – dyrektor Instytut Transportu Samochodowego (ITS), Piotr Rybicki (ITS), Maria Dąbrowska-Loranc - kierownik Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (ITS), Ida Leśniowska-Matusiak (ITS), Anna Zielińska (ITS), Krzysztof Marciniak – prezes stowarzyszenia Auto Mobility Centrum (AMC), Andrzej Bogdanowicz - Dyrektor Departamentu Transportu Drogowego, Andrzej Grzegorzczak - Sekretarz Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Wiesław Jarosiewicz - Prezes Urzędu Transportu Kolejowego, Wiesław Leśniakiewicz - Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej i jego zastępca - Janusz Skulich, Bogdan Olesiak - Wicedyrektor Departamentu Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury, Tomasz Połec - Główny Inspektor Transportu Drogowego, Wicedyrektor Departamentu Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury, Zbigniew Sosnowski - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Przewodniczący

Henryk Woźniak